

CUPRINS

CUVÂNT-ÎNAINTE.....	5
ABREVIERI	7

TITLUL I

ASPECTE GENERALE

CAPITOLUL I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE.....	21
Secțiunea I. Dreptul penal ca ramură de drept	21
§ 1. Noțiunea dreptului penal	21
§ 2. Obiectul dreptului penal	25
§ 3. Necesitatea dreptului penal	26
§ 4. Relațiile de apărare socială din perspectivă istorică.....	27
§ 5. Caracterele dreptului penal.....	28
§ 6. Scopul dreptului penal.....	30
§ 7. Politica penală	31
§ 8. Sarcinile dreptului penal.....	31
§ 9. Legăturile dreptului penal cu celelalte ramuri de drept.....	32
Secțiunea a II-a. Știința dreptului penal	33
§ 1. Știința dreptului penal – ramură a științelor juridice	33
§ 2. Științele penale (criminale)	34
Secțiunea a III-a. Principalele școli și curente de politică penală	36
§ 1. Apariția școlilor de politică penală.....	36
§ 2. Doctrina clasică.....	37
§ 3. Doctrina pozitivistă	39
§ 4. Sisteme eclecticice	40
§ 5. Doctrinile apărării sociale.....	41
§ 6. Sisteme contemporane.....	43
Secțiunea a IV-a. Evoluția dreptului penal român modern	44
§ 1. Codul penal de la 1865.....	44
§ 2. Codul penal de la 1937 (Codul penal Carol al II-lea).....	45

§ 3. Evoluția dreptului penal român (1938-1969)	45
§ 4. Codul penal de la 1969	46
§ 5. Codul penal din 2009	46
Secțiunea a V-a. Principiile fundamentale ale dreptului penal	48
§ 1. Noțiune	48
§ 2. Cadrul principiilor fundamentale ale dreptului penal	48
Secțiunea a VI-a. Izvoarele dreptului penal	53
§ 1. Noțiunea și cadrul izvoarelor dreptului penal	53
§ 2. Izvoarele dreptului penal în special	55
Secțiunea a VII-a. Raporturile juridice penale	61
§ 1. Noțiune și caracterizare	61
§ 2. Structura raporturilor juridice penale	63
§ 3. Faptele juridice penale	66
CAPITOLUL II. LEGEA PENALĂ	67
Secțiunea I. Noțiune, structură, interpretare	67
§ 1. Noțiune și categorii de legi penale	67
§ 2. Criterii de clasificare a legilor penale	67
§ 3. Normele de drept penal	68
§ 4. Interpretarea legii penale	72
Secțiunea a II-a. Aplicarea legii penale în timp	74
§ 1. Considerații generale privind aplicarea legii penale	74
§ 2. Principiile de aplicare a legii penale în timp	75
§ 3. Activitatea legii penale	76
§ 4. Aplicarea legii penale de dezincriminare	79
§ 5. Aplicarea legii penale în situații tranzitorii	82
§ 6. Aplicarea legii penale mai favorabile până la judecarea definitivă a cauzei	83
§ 7. Aplicarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei	90
§ 8. Principiul ultraactivității legii penale temporare	100
Secțiunea a III-a. Aplicarea legii penale în spațiu	101
§ 1. Principiile de aplicare a legii penale în spațiu	101
§ 2. Aplicarea legii penale în raport cu faptele săvârșite pe teritoriul țării	101
§ 3. Aplicarea legii penale române infracțiunilor săvârșite în afara teritoriului țării	108
§ 4. Cooperarea internațională în lupta contra criminalității	115
§ 5. Extradarea	118

TITLUL II

INFRAȚIUNEA ȘI SANȚIUNILE DE DREPT PENAL

CAPITOLUL I. NOȚIUNEA ȘI TRĂSĂTURILE ESENȚIALE ALE INFRAȚIUNII	129
Secțiunea I. Noțiunea de „infrațiune”	129
§ 1. Preliminarii.....	129
§ 2. Definiția generală a infrațiunii.....	130
Secțiunea a II-a. Trăsăturile esențiale ale infrațiunii	132
§ 1. Prevederea în lege, ca trăsătură esențială a infrațiunii.....	132
§ 2. Fapta săvârșită cu vinovăție.....	133
§ 3. Fapta să fie nejustificată.....	139
§ 4. Fapta să fie imputabilă persoanei care a săvârșit-o.....	140
CAPITOLUL II. CONȚINUTUL INFRAȚIUNII	141
Secțiunea I. Aspecte generale	141
§ 1. Noțiuni.....	141
§ 2. Structura conținutului infrațiunii.....	142
Secțiunea a II-a. Factorii infrațiunii	144
§ 1. Obiectul infrațiunii.....	144
§ 2. Subiecții infrațiunii.....	146
§ 3. Locul și timpul săvârșirii infrațiunii.....	157
Secțiunea a III-a. Conținutul constitutiv al infrațiunii	158
§ 1. Noțiuni.....	158
§ 2. Latura obiectivă.....	159
§ 3. Latura subiectivă.....	166
CAPITOLUL III. ÎNLĂTURAREA CARACTERULUI PENAL AL FAPTEI	171
Secțiunea I. Aspecte generale	171
§ 1. Preliminarii despre înlăturarea caracterului penal al faptei.....	171
§ 2. Cadrul cauzelor care înlătură caracterul penal al faptei.....	172
Secțiunea a II-a. Cauzele justificative	174
Subsecțiunea I. Legitima apărare	174
§ 1. Noțiune și caracterizare.....	174
§ 2. Condițiile și efectele legitimei apărări.....	175

Subsecțiunea a II-a. Starea de necesitate.....	182
Subsecțiunea a III-a. Exercițarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații	186
Subsecțiunea a IV-a. Consimțământul persoanei vătămate.....	188
Secțiunea a III-a. Cauzele de neimputabilitate.....	190
Subsecțiunea I. Constrângerea fizică și constrângerea morală.....	190
§ 1. Constrângerea fizică.....	190
§ 2. Constrângerea morală.....	192
Subsecțiunea a II-a. Excesul neimputabil.....	193
§ 1. Excesul neimputabil în cazul depășirii limitelor legitimei apărări	193
§ 2. Excesul neimputabil în cazul depășirii limitelor stării de necesitate.....	195
Subsecțiunea a III-a. Minoritatea făptuitorului	196
Subsecțiunea a IV-a. Iresponsabilitatea.....	198
Subsecțiunea a V-a. Intoxicația.....	201
Subsecțiunea a VI-a. Eroarea	203
Subsecțiunea a VII-a. Cazul fortuit	209
Secțiunea a IV-a. Lipsa prevederii în legea penală	211
§ 1. Noțiune și cadru	211
§ 2. Efecte juridice	213
CAPITOLUL IV. ASPECTE GENERALE PRIVIND SANCTIUNILE DE DREPT PENAL.....	214
Secțiunea I. Preliminarii privind sancțiunile de drept penal.....	214
§ 1. Noțiunea și caracterele sancțiunilor de drept penal	214
§ 2. Felurile sancțiunilor de drept penal	215
Secțiunea a II-a. Sancțiunile de drept penal în legislația penală română actuală	217
§ 1. Principiile sancțiunilor de drept penal.....	217
§ 2. Cadru sancțiunilor de drept penal în Codul penal român	220
CAPITOLUL V. PEDEPSELE	221
Secțiunea I. Aspecte generale	221
§ 1. Noțiunea și caracterizarea pedepsei.....	221
§ 2. Scopul și funcțiile pedepsei.....	222
§ 3. Felurile pedepselor	224
Secțiunea a II-a. Pedepsele principale aplicabile persoanei fizice	227
§ 1. Preliminarii privind pedepsele principale.....	227
§ 2. Regimul de executare a pedepselor principale privative de libertate	228

§ 3. Detențiunea pe viață	229
§ 4. Închisoarea	231
§ 5. Amenda	232
Secțiunea a III-a. Pedepsele complementare și pedepsele accesorii aplicabile persoanei fizice	239
§ 1. Aspecte generale privind pedepsele complementare	239
§ 2. Interzicerea exercitării unor drepturi	239
§ 3. Degradarea militară	249
§ 4. Publicarea hotărârii definitive de condamnare	250
§ 5. Pedepsa accesorie	251
Secțiunea a IV-a. Pedepsele aplicabile persoanei juridice	253
§ 1. Cadrul pedepselor aplicabile persoanei juridice	253
§ 2. Pedepsa amenzii aplicabilă persoanei juridice	253
§ 3. Pedepsele complementare aplicabile persoanei juridice în special	254
CAPITOLUL VI. MĂSURILE DE SIGURANȚĂ	259
Secțiunea I. Aspecte generale	259
§ 1. Noțiune și caracterizare	259
§ 2. Cadrul măsurilor de siguranță	261
Secțiunea a II-a. Măsurile de siguranță în special	261
§ 1. Obligarea la tratament medical	261
§ 2. Internarea medicală	263
§ 3. Interzicerea ocupării unei funcții sau a exercitării unei profesii	265
§ 4. Confiscarea specială	267
§ 5. Confiscarea extinsă	273
CAPITOLUL VII. FORMELE INFRAȚIUNII	276
Secțiunea I. Considerații generale	276
§ 1. Desfășurarea activității infracționale	276
§ 2. Formele infracțiunii, după fazele de desfășurare a activității infracționale	278
Secțiunea a II-a. Actele preparatorii	279
§ 1. Noțiune și feluri	279
§ 2. Regimul actelor preparatorii	280
Secțiunea a III-a. Tentativa	281
§ 1. Aspecte generale	281
§ 2. Felurile tentativei	285

§ 3. Infracțiuni la care tentativa nu este posibilă	289
§ 4. Incriminarea și sancționarea tentativei	290
§ 5. Desistarea și împiedicarea producerii rezultatului.....	293
Secțiunea a IV-a. Infracțiunea consumată	295
§ 1. Noțiune și caracterizare.....	295
§ 2. Infracțiunea fapt epuizat.....	296
CAPITOLUL VIII. UNITATEA DE INFRACTIUNE	297
Secțiunea I. Considerații generale	297
§ 1. Noțiunea de „unitate de infracțiune”	297
§ 2. Felurile unității de infracțiune	297
Secțiunea a II-a. Unitatea naturală de infracțiune	298
§ 1. Infracțiunea simplă	298
§ 2. Infracțiunea continuă.....	300
§ 3. Infracțiunea deviată	302
Secțiunea a III-a. Unitatea legală de infracțiune	304
§ 1. Infracțiunea continuată.....	304
§ 2. Infracțiunea complexă	310
§ 3. Infracțiunea progresivă.....	315
§ 4. Infracțiunea de obicei	316
CAPITOLUL IX. PLURALITATEA DE INFRACTIUNI	318
Secțiunea I. Generalități privind pluralitatea de infracțiuni	318
§ 1. Conceptul și caracterizarea pluralității de infracțiuni	318
§ 2. Formele pluralității de infracțiuni.....	318
Secțiunea a II-a. Concursul de infracțiuni	319
§ 1. Noțiune și condiții	319
§ 2. Formele concursului de infracțiuni.....	321
§ 3. Tratatamentul penal al concursului de infracțiuni	324
§ 4. Contopirea pedepselor pentru infracțiuni concurente săvârșite de persoana fizică.....	330
§ 5. Pedepsa în cazul concursului de infracțiuni săvârșite de persoana juridică.....	332
Secțiunea a III-a. Recidiva	333
§ 1. Aspecte generale	333
§ 2. Modalitățile recidivei	334

§ 3. Recidiva postcondamnatore în cazul persoanei fizice.....	337
§ 4. Recidiva postexecutorie în cazul persoanei fizice.....	343
§ 5. Tratamentul penal al recidivei în cazul persoanei fizice	345
Secțiunea a IV-a. Recidiva în cazul persoanei juridice.....	351
§ 1. Recidiva postcondamnatore în cazul persoanei juridice.....	352
§ 2. Recidiva postexecutorie în cazul persoanei juridice.....	353
§ 3. Tratamentul penal al recidivei în cazul persoanei juridice	354
Secțiunea a V-a. Pluralitatea intermediară de infracțiuni	357
§ 1. Noțiune și condiții	357
§ 2. Tratamentul penal al pluralității intermediare de infracțiuni	358
CAPITOLUL X. PLURALITATEA DE INFRACTORI	361
Secțiunea I. Aspecte generale privind pluralitatea de infractori.....	361
§ 1. Noțiune și caracterizare.....	361
§ 2. Formele pluralității de infractori	361
Secțiunea a II-a. Participația penală	364
§ 1. Aspecte generale privind participația penală.....	364
§ 2. Autorul și coautorul.....	368
§ 3. Instigatorul	371
§ 4. Complicele	374
§ 5. Participația improprie.....	378
§ 6. Tratamentul penal al participației.....	381

TITLUL III

RĂSPUNDEREA PENALĂ

CAPITOLUL I. RĂSPUNDEREA PENALĂ – INSTITUȚIE FUNDAMENTALĂ A DREPTULUI PENAL.....	387
Secțiunea I. Considerații generale.....	387
Secțiunea a II-a. Principiile răspunderii penale.....	388
§ 1. Noțiunea și cadrul principiilor răspunderii penale	388
§ 2. Principiile răspunderii penale în special.....	389
§ 3. Principiile răspunderii penale a persoanei juridice.....	391
CAPITOLUL II. CAUZELE CARE ÎNLĂTURĂ RĂSPUNDEREA PENALĂ.....	393
Secțiunea I. Aspecte generale	393
Secțiunea a II-a. Amnistia	394

§ 1. Noțiune. Caracterizare și feluri	394
§ 2. Efectele amnistiei	397
Secțiunea a III-a. Prescripția răspunderii penale	398
§ 1. Caracterizare și noțiune	398
§ 2. Termenele de prescripție a răspunderii penale	400
Secțiunea a IV-a. Lipsa plângerii prealabile	405
Secțiunea a V-a. Retragerea plângerii prealabile	410
Secțiunea a VI-a. Împăcarea	411
Secțiunea a VII-a. Medierea	415
CAPITOLUL III. RĂSPUNDEREA PENALĂ A MINORILOR	417
Secțiunea I. Aspecte generale privind sancționarea infractorilor minori	417
§ 1. Prevenirea și sancționarea infracțiunilor săvârșite de minori	417
§ 2. Noțiunea și caracterizarea măsurilor educative	418
§ 3. Cadrul măsurilor educative	419
Secțiunea a II-a. Măsurile educative neprivative de libertate	420
§ 1. Cadrul măsurilor educative neprivative de libertate	420
§ 2. Aspecte comune măsurilor educative neprivative de libertate	421
Secțiunea a III-a. Măsurile educative privative de libertate	423
§ 1. Cadrul măsurilor educative privative de libertate	423
§ 2. Internarea într-un centru educativ	423
§ 3. Internarea într-un centru de detenție	427
Secțiunea a IV-a. Dispoziții comune	433

TITLUL IV

APLICAREA PEDEPSELOR

CAPITOLUL I. INDIVIDUALIZAREA PEDEPSELOR	438
Secțiunea I. Aspecte generale	438
§ 1. Noțiune și cadru	438
§ 2. Forme și modalități de individualizare	439
Secțiunea a II-a. Individualizarea judiciară a pedepselor	440
§ 1. Noțiune și criterii generale de individualizare	440
§ 2. Stări și circumstanțe în cadrul individualizării pedepsei	444

§ 3. Circumstanțe atenuante	447
§ 4. Circumstanțele agravante	454
§ 5. Concursul între cauzele de agravare și de atenuare a pedepsei	459
Secțiunea a III-a. Individualizarea judiciară a executării pedepselor	461
§ 1. Aspecte generale	461
§ 2. Renunțarea la aplicarea pedepsei	463
§ 3. Amânarea aplicării pedepsei	468
§ 4. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere	476
§ 5. Calculul pedepselor	485
§ 6. Liberarea condiționată în cazul pedepsei închisorii	487
§ 7. Liberarea condiționată în cazul detențiunii pe viață	497
CAPITOLUL II. ÎNLĂTURAREA EXECUTĂRII PEDEPSEI ȘI A CONSECINȚELOR CONDAMNĂRII	500
Secțiunea I. Înlăturarea executării pedepsei	500
§ 1. Preliminarii despre cauzele care înlătură executarea pedepsei	500
§ 2. Grațierea	500
§ 3. Prescripția executării pedepsei	508
Secțiunea a II-a. Înlăturarea consecințelor condamnării prin reabilitare	512
§ 1. Aspecte generale privind reabilitarea	512
§ 2. Efectele reabilitării	512
§ 3. Trăsături caracteristice ale reabilitării	513
§ 4. Reabilitarea de drept	514
§ 5. Reabilitarea judecătorească	518